

Manifestacija žen v Ljubljani.

Za mir in politične pravice.

Včeraj popoldne ob 3. se je vršil v restavraciji Narodnega doma v Ljubljani javen shod ljubljanskih žena, ki je bil dobro obiskan. Shodu je predsedovala s. Urbančeva, poročal je s. Kopač, ki je poljudno po-
jasnjeval, da je vzrok vojni kapitalistična težnja. Z
vojno je prišel največji nered v vsem. Pobrati so nam
vse, otroke, druge svojce, živila, kar pa je bilo mogo-
če le zato, ker deavstvo in med njimi žena delavka
in delavčeva soproga nimata nikjer nobene pravice ne
v občini, ne v deželi, ne v državi, dasi kapitalizem obe
izkorišča indirektno, danes pa že tudi direktno v veliko
večji meri kakor pred vojno. Sedaj med vojno žene
največ trpe, nimajo pa druge pravice kakor trpeti in
mučati na vsa izkoriščanja, na vse trpljenje. In treba
ni, da bi ostalo tako; žene se morajo pričeti zanimati
za javno življenje, zahtevati morajo z moškimi vred
pravice, povsod tam, kjer se odločuje o usodi nepo-
sestnih slojev, oziroma o splošnosti. Vojne je dovolj,
naučila nas je mnogo tega, kar prej nismo hoteli razu-
meti. Mir je skrajno potreben, da ne zamrjemo popol-
noma. Govornik je žel odobravanja. K besedi se je
oglasilo več sodružic, ki so razpravljale o aproviza-
ciji len naglašale, da so razmere nevzdržne. V zaključ-
nem govoru je predsednica v ljubeznivem nagovoru
pozvala navzoče, da pridno agitirajo za organizacijo,
se izobrazujejo ter se shajajo, da bomo tudi aproviza-
ciji posvetili več pozornosti. Udeleženke so govornicam
z vidnim zanimanjem pritrjevale. Na shodu je bila so-
glasno sprejeta ta-le poročevalčeva

resolucija:

Na shodu socialističnih žena v Ljubljani dne 17.
marca 1918 zbrane žene pošiljajo revolucionarnemu
ruskemu proletarijatu pozdrave. Sočasno izraža shod
simpatijo in hvaležnost ruskemu proletarijatu za brez-
pomeno požrtvovalnost in trud, v svrhu dosege sploš-
nega miru, ki naj bi bil sledil miru na vzhodu. Zbra-
ne žene kaj dobro razložijo, da mir, ki so ga sklenile
osrednje države z revolucionarno Rusijo, ni mir spora-
zuma, temveč mir zmagovalca nad premagancem. Prav
zaradi tega zahtevajo, da se nujno sklene splošen spora-
zumen mir na podlagi samoodločbe narodov, brez
aneksij in vojnih kontribucij. To zahtevo nam nareku-
je proletarska solidarnost. Na taki podlagi sloneči mir
izključuje bodoče maščevalne vojne. Shod zahteva od
Avstro-ogrške vlade, da sklene z Italijo nujno spora-
zumen mir. Avstro-ogrski narodi, posebno pa proleta-
rijati, so prinašali v tej tri in pol letni vojni neznosne
žrtve na blagu in življenju, vsled česar iskreno žele
skorajšnji konec tega krvnega prelivanja. Skrajni čas
je, da se zopet upostavi človečanska kultura. Našim
sestram vesoljnega sveta pošiljamo iskrene pozdrave,
s pozivom, da z nami vred demonstrirajo na mednarod-
nem ženskem taboru proti nadaljevanju vojne. Vojna
je zadala vsemu človeštvu globoke rane in treba bode
ženam zastaviti vse svoje moči, da trajno zabranijo
bodoče vojne.

Radi tega pa zahtevajo, da se jim delijo ne le dol-
žnosti, ampak tudi pravice. Že pred vojno so imele
žene v raznih državah politične pravice. Rusija, nekdan-
no zavetišče vsake reakcije, je dal ženi popolnoma po-
litično enakopravnost. Soglasno s socialističnimi ženami
in strankami vseh dežel zahtevamo i mi enkoprav-
nost. Predvsem splošno, enako in tajno volilno pravico
za vse zakonodajne korporacije. Emancipacija žen iz
gospodarske sužnosti in politične odvisnosti, bo rešila
človeštvo propada in ga privedla v socializem.

Dve revoluciji

Pred 70. leti, dne 13. marca 1848, je dunajsko ljud-
stvo razbilo avstrijski absolutizem in spodilo od vlade
vsemogočnega državnega kanclerja Metternicha. Pred
enim letom, dne 12. marca 1917, pa se je izvršilni od-
bor ruske dume postavil na čelo vstaje petersburškega
delavstva in je na razvalinah carskega despotizma
vzel gospodstvo v svoje roke. Dveh revolucij se spo-
minjamo s tem člankom. Naš pogled plava nazaj na
one dni pred sedmimi desetletji, v katerih viharjih se je

porodila Avstrija naše dobe. Naša misel postaja pri
vsebine polnih dogodkih, v katerih se poraja nova Ru-
sija.

Revolucija ima svoje postave — postave, ki so
utemeljene v nasprotjih razredov, v neizogibnih razred-
nih bojih. Kakor je različen povod, duševni obseg,
končni izid revolucij, v bistvu sledi njih potek vedno
istim postavam, ker so vedno ista razredna nasprot-
stva, ki te boje povzročajo, vedno isti razredni boji, ki
določajo potek izvršenega. Avstrijska revolucija l. 1848
in ruska l. 1917 se zdita gledalcu, ki vidi le zunanje
reči, ki gleda le obrise in like, v katerih se zagrinjajo
interesi, ki vidi le stranke, za katerimi se skrivajo raz-
redi — zelo temeljno različni; in vendar je bil v temeljih
na Donavi pred sedemdesetimi leti isti dogodek kot lani
ob Newi.

Dne 13. marca 1848 je premagalo dunajsko ljudstvo
Metternichov despotizem. Meščanje, študentje, delavci
— vsi so bili v boju proti absolutizmu eno, bratje; vsi
so se radovali na večer velikega dne skupne zmage.
Dne 12. marca 1917 pa je stala дума ruske buržo-
azije na čelu delavskih in vojaških množic, ki so pre-
magale carizem. Plemstvo, meščanstvo in delavstvo se
je složno veselilo novo pridobljene svobode.

Ali drugi dan po zmagi se je pokazalo, da je ljud-
stvo, ki je absolutizem — premagal, razpadlo v razre-
de, katerih interesi in katerih ideali so nepremostljivo
drug drugemu nasprotni. Kakor je na Dunaju pred 70
leti, tako je v Petrogradu pred enim letom poskusila
buržoazija zase monopolizirati uspehe boja za svobo-
do. Na Dunaju se je skovala ustava, ki naj bi dala samo
meščanstvu postavodajo v roke: delavski razred naj bi
ne bil prav nič deležen mlade svobode. Vzdignila pa se
je v velikih dneh, 15. in 26. maja l. 1848, demokracija.
Znana »Sturmpetition« je izpodbila samovlado buržo-
azije. Izbojevalo se je splošno in enako volilno pravo.
Prav tako se je zgodilo v Petrogradu. Tudi tam je
hotela buržoazija, sta hotela Miljukov in Gučkov sam
prevzeti dedščino carizma. Vzdignil se je — tudi tam
v majskih dneh proletarijat. Njegova jeza je odpodila
tudi v majskih dneh Miljukova in Gučkova. Svojo moč
je postavila provizorična vlada pod kontrolo delavske-
ga in vojaškega sveta.

Od tega prvega spopada razredov pa je vladalo
tu kakor tam smrtno sovraštvo med buržoazijo in pro-
letarijatom. Tu kakor tam, l. 1848, kakor leta 1917, so
se razredna nasprotstva vedno bolj poostrovala. Moč
je morala končno med obema odločiti. Na Dunaju se
je vzdignil proletarijat 6. okt. 1848, da bi preprečil po-
hod proti Ogrom. Zmagal je s pomočjo čet, ki so prešle
na njegovo stran. Zavladal je v mestu. V Petrogradu
se je vzdignil proletarijat 25. okt. 1917, da prepreči
daljše vojevanje. Zmagal je s pomočjo čet, ki so se bo-
jevale ob njegovi strani. Uvedel je v ruski državi dik-
taturu.

Cela desetletja je naša buržoazija sramotila in
obrekovala oktobersko revolucijo dunajskega proleta-
rijata. Vse to sramotenje in vse to blatenje vidimo zo-
pet danes v vojni laži proti boljševikom! Ker je po-
stal 6. oktobra 1848 grof Latour žrtev besnečega guje-
va do skrajnosti razjarjene množice, je sramotila bur-
žoazija vse dunajsko delavstvo kot tolpo morilcev. Prav
tako se godi danes ruskemu proletarijatu; za usmrtevec
Šiškina in Kokoškina se ga dela odgovornega! Ker so
se tu in tam nevedni, lačni, stradajoči ljudje izkorišča-
joč zmede trenutka, pregrešili nad tujim pravom in tujim
blagom — so l. 1848 dunajske delavce, leta 1917 pa
petrograške delavce slikati kot tolpe roparjev in mo-
rilcev. Dunajsko delavstvo ve danes, kaj pomeni bla-
tenje in sramotenje boljševikov; pozna v njem ono, kar
se je zgodilo v njegovi lastni zgodovini.

Avstrijska revolucija l. 1848 je prav tako kot ruska
l. 1917 izzvala protirevolucijske moči v Evropi. Takrat
je car grozeč zbiral svoje čete na avstrijskih mejah. Ko
je Dunaj že ležal pod nogami Windischgraetza, je vko-
rakal ruski general Paskievič na Ogrsko, da tam zaduši
revolucijo. Sedaj gredo nemške čete na Finsko, da pre-
magajo proletarsko revolucijo; med tem pa se priprav-
lja na vzhodu Japonska ob pohvali angleške in fran-
coske buržoazije, da vdere proti ruski revoluciji.

Avstrijska revolucija je bila poteptana. Ostala pa
ni brez uspehov. Kot velik uspeh je agrarna reforma:
tlake in desetine, patrimonialnega sodstva in dajatev
grajščinam ni nikdo več poskušal vzpostaviti. In
Avstrija po 1848 je bila druga kot Metternichova Av-

strija. Revolucija je vkljub temu, da je bila premagana,
položila trajne temelje naše osebne svobode, našega
ustavnega življenja, vsega našega socialnega razvoja.
Kakšno usodo doživi ruska revolucija, tega ne vemo.
Ali, karkoli se zgodi, kot trajen uspeh ostane v vsakem
slučaju agrarna revolucija: zemljo, ki jo je ruski kmet
iztrgal grajščaku, mu ne bo nobena moč sveta več mo-
gla odzveti. In Rusija, ki je izšla iz te revolucije, bo
druga, prostejša, vse druge poti bo odprla razvoju svo-
jih ljudskih množic kot je bila to za Rusije carizma.

V bistvu se ponavlja v Rusiji ono, kar je Avstrija
pred 7 desetletji doživela. Marec, maj, oktober: imajo
tu enak zmisel kot tam. Ko čestimo rusko revolucijo,
slavimo svojo lastno zgodovino. Ali kakšna je vendar
razlika pri vsem soglasju! Tu pred 70 leti delavstvo,
ki je še tičalo v delavnici malega mojstra; tam danes
industrialni proletarijat, čegar moč se opira na visoko
koncentrirano veleindustrijo Rusije. Tu je bil takrat
proletarijat, ki mu je bil potreben cilj razrednega boja
nepoznan, ki je še-le iskal, negotov, semtertja se ko-
lebaljoč, sredstva za svojo osvoboditev; — tam industri-
jalno delavstvo, probujeno, vzgojeno v duhu modernega
socializma. Tu je bila diktatura proletariata v oktobru
l. 1848, vendar le lokalna epizoda, omejena na eno me-
sto in pogrešajoč vse socialne vsebine, bila je popolno
prepojena boja proti prihajajočim armadam Windisch-
graetza in Jelačiča. Tam pa je proletarijat v oktobru
l. 1917 prvič v svetovni zgodovini nase potegnil vso
moč preko cele ogromne države; prvič se je drznil po-
skusiti razlastiti kapitalistični razred ter urediti so-
cialistično družabno uredbo. Kakšna pot od dunajskega
blagotvoriteljnega odbora peterburškega delavskega
in vojaškega sveta! Ako tudi podleže ruska revolucija
celemu svetu sovražnikov, ki so se preko strelskih za-
kopov med seboj združili — njena zgodovina bo svetu
glasno pripovedovala, kako ogromno pot je proletarijat
od l. 1848 prehodil in kako silno je njegova moč od leta
1848 narasla.

Pot proletarijata ne gre vedno navzgor. Kmalu mu
da zgodovina priložnost v hrabrem naskoku polastiti se
moči, kmalu pa ga zopet potisne v nemoč. Zmage in
porazi slede drug drugemu. Vendar pridobiva proleta-
rijat vsled kapitalističnega razvoja vedno večjo moč.
Ponavlja vedno svoje boje z vedno večjo močjo in silo.
Samozavest je vedno jasnejša, vedno je višja in vedno
ima večje pozorišče. Za čas poražen in potlačen —
vzdigne se zopet — silnejši, mogočnejši nego pred svo-
jim porazom. Tako bo rasei, dokler ne pride do one
moči, ki je potrebna za zadnjo, za odločilno zmago.

Arb.-Z.

Politični pregled

— Vrnitev naših vojnih ujetnikov. Vojno ministrstvo
razglašuje glede vrnitve naših vojnih ujetnikov, da se v
najkrajšem času podasta dve komisiji v Kijev in Petro-
grad, ki imata nalogo, da organizirata povratek ujet-
nikov. V Ukrajini ta naloga ne bo težko izvedljiva, ker
je tam železniški promet že kolikor toliko urejen. Naj-
prej se vrnejo invalidi.

— Krivda na vojski. »Vorwärts« poroča, da pride
dne 16. t. m. v glavnem odboru državnega zbora na
razgovor vprašanje o krivdi vojne. Pregledali se bodo
dokumenti, ki so bili širokim krogom v Nemčiji dose-
daj neznan.

— Vojni krediti in socialna demokracija. Berlinski
»Vorwärts« izjavlja: Iz našega poročila, da je frakcija
določila poslance Noskeja kot govornika v zadevi vojnih
kreditov, so razni listi izvajali dalekosežne sklepe. V
resnici pa bo Noske govoril le v zadevi vojnih računov
(slučaj Daimler). Glede na vojne kredite frakcija še ni
zavzela stališča.

— Nemški kancler za enako volilno pravico. Revija
»Soziale Praxis« objavlja naslednji izrek grofa Hertlinga
o pruski volilni reformi: »Stojim in padem z enako vo-
lilno pravico. Zastavil sem zanjo svojo besedo in v
dolgem svojem življenju se še nisem odmaknil od dane
besede.«

— Finski poslanik v Berlinu. S pridržkom, da bo
mirovna pogodba odobrena, so se uredili diplomatski
odnosi med Nemčijo in finsko republiko. V Berlinu
se je ustanovilo finsko poslaništvo, ki je že pričelo po-
slovati.

— Vzhodnomorsko rusko brodovje. Londonske »Ti-
mes« poročajo iz Petrograda: Bivši poslanec vzhodnega

brodovja je sporočil petrograškemu sovjetu, da leži vse vzhodno morskoro brodovje pred Helsingforsom, da so posadke zbežale in da je ostala le straža na vsaki ladji. V kronštatsko pristanišče ne more nobena ladja več. Križarki »Aurora« in »Diana« ležita demobilizirani na Nevi. Vsi predmeti, ki se dajo premakniti, so odstranjeni z ladij.

— **Knez Lvov aretovan.** Glasom poročila Renterjevga urada je bil bivši ministrski predsednik knez Lvov na ukaz vrhovnega poveljnika severne fronte aretovan.

— **Novi vpoklici v Italiji.** Italijansko vojno ministrstvo razglasa, da so vpoklicani rekruti rojstnega letnika 1900 za dan 20. marca.

— **Pichon proti uredbi vzhodnih vprašanj.** Iz Pariza se poroča nevtralnimi listom: Francoski minister vnanjih zadev, Pichon, objavlja glede stališča zapadnih držav napram vzhodnim vprašanjem v »New York Herald« izjavo, da ententa ne more trpeti povečane, tje do Azije se razprostirajoče srednje Evrope. Izprememba političnega, vojaškega in gospodarskega težišča v vzhodni Evropi se mora na splošni mirovni konferenci revidirati. Vkljub razsulu v Rusiji obstoja možnost, da iz zdravih ruskih elementov nastane z japonsko pomočjo jedro, ki bo zopet ugladilo pot redu.

— **Wilson in mir na vzhodu.** Londonska »Morning Post« poroča iz Washingtona: Wilsonova poslanica ruskemu narodu se tolmači tako, da Wilsona ni volja, sklepati kompromis z Nemčijo na stroške Rusije. Predsednik Wilson smatra, da bi s takim postopanjem zatajil svoja načela ter je trdno odločen, da ne pritrđi mirovnim pogojem, ki bi ne odgovarjali nameram, zaradi katerih so Zedinjene države vstopile v vojno.

— **Japonska intervencija v Sibiriji.** Iz New Yorka se brzozjavno poroča: Japonski poslanik objavlja v časopisih izjavo, da Japonska brez izrecnega pritrđila ameriške vlade ne bo poslala svojih čet v Sibirijo.

— **Opozicija v Tokiju na Japonskem.** Opozicija japonskega parlamenta proti odpošiljavi čet v Sibirijo se je pomnožila.

— **Turški parlament.** Zasedanje turškega parlamenta je bilo podaljšano do konca marca.

— **V Čikagi** so zaprli pet socialističnih voditeljev radi nekega antimilitarističnega komplota.

Dnevne beležke.

— **Od danes naprej se »Naprej« prodaja po 14 vin. izvod.**

— **Zaradi prehrane** se je zbralo v soboto popoldne nad 200 železničarskih žen, ki so šle v sprevedu z rdečo zastavico pred deželno vlado, kjer je zahtevala njih deputacija zboljšanje aprovizacijskih razmer. Deželni predsednik je obljubil, da bo napravil kar bo mogel, da odpravi vsaj v enem tednu največje nedostatke. Enake zahteve so predložili tudi železničarji svojemu uradnemu predstojniku.

— **Predloga kongrua.** Poslanska zbornica je v svoji zadnji seji odobrila predlogo kongrua in s tem so povisani minimalni dohodki in pokojnine katoliške duhovščine. Novi zakon je sprememba zakona z dne 19. septembra 1898 o dotaciji katoliške pastirske duhovščine. S tem je odpravljen osnovni državni zakon, ki pravi, da člani cerkve ali verske družbe ne smejo prejemati dohodkov za kulturne namene od kake druge družbe, kar pa se bo zgodilo, če prevzame država take pripevke. Odpravljen je pa tudi zakon iz leta 1874, ki določa vnanja pravna razmerja katoliške cerkve, in ki pravi, da morajo kriti potrebe župnije, če lastno imetje ne zadošča, obdavčenje članov teh župnij. Toda jasno je, pa tudi utemeljeno v bistvu moderne države, da specifične potrebe cerkve, bodisi te ali one, države nič ne brigajo, in da nobena cerkev nima pravice staviti državni zahteve za lastne potrebe. Poleg tega je znano, da katoliška cerkev v Avstriji res ne pogrša zmognih sredstev, in da mora nižja duhovščina — njeno bedno stanje uvidimo — stradati zato, ker si prilaščajo ogromna cerkvena sredstva lastniki škofij in samostanov kot nekaj monopol. To so poudarjali v zbornici socialni demokratje odločno in jasno. Bili so časi, ko bi se bilo radi takih vprašanj meščanstvo vznemirjalo, saj je s temi vprašanji v zvezi cerkvena kakor tudi državna neodvisnost. Danes ga to ne spravi več iz ravnotežja. Tako je bila od socialnih demokratov predlagana zahteva, da se minimalni dohodki katoliške duhovščine ne zvišajo, odklonjena z glasovi vseh avstrijskih meščanskih strank.

— **Draginjske doklade za železničarje.** Pretečeni petek po zaključku seje poslanske zbornice se je pri ministrskem predsedniku vršilo posvetovanje v zadevi izredne draginjske doklade za železničarje. Zastopniki železničarjev so zahtevali takojšnjo pomožno akcijo vlade. Železniški minister je izjavil, da uvideva potrebo take akcije. Tudi finančni minister je priznal nujno potrebo primerne akcije za železniške nastavlence ter izjavil, da bo skušal ugoditi izraženim željam do skrajne možnosti.

— **Seidler proti centralam!** Pod vodstvom poslanca Zenkerja je bila v četrtek 15. t. m. pri

ministrskem predsedniku deputacija trgovcev, ki se je sestala iz raznih predsednikov, glavarjev in svetnikov. Ministrski predsednik je izjavil, da je delal in se potegoval vedno za svobodno trgovino, in da smatra sedanje gospodarske organizacije potrebne le za vojni čas, ki pa se bodo po končani vojni na vsak način odpravile, ker ne more lajšati nobena umetna gospodarska naprava funkcij in možnosti svobodne trgovine. Rad da je pripravljen, pogovoriti se temeljito z zastopniki trgovine, kako bi se mogla uvrstiti trgovina tudi že sedaj v vojnem času, v organizacijo vojnega gospodarstva. Kaj si je treba vse zapomniti!

— **Vlada proti sežiganju mrličev.** Zdravstveni odsek je razpravljal v četrtkovi seji o predlogu poslanca barona Hocka, naj se uvede v Avstriji sežiganje mrličev. Predloga je bila sprejeta skoraj soglasno (s 13 glasovi proti 1). S seje so se odstranili, seveda namenoma, kršč. socialni člani odseka. Hoteli so s tem doseči nesklepčnost seje. Vlada pa se je izrekla proti sprejetju predloge in utemeljevala svoje stališče z dvema ugovoroma. Minister za notranje zadeve je poudarjal, da iz higijeničnih ozirov pač ne obstoji potreba, da bi mrličev sežigali in drugič, da bi motilo sežiganje verski čut katoliške vere in tudi drugih veroizpovedanj. Večina prebivalstva bi videla v tem žalitev svojih čustev. Iz teh dveh razlogov da se notranje ministrstvo izreka proti temu predlogu. Drugo stališče je naravnost abotno. Saj ni nikdo primoran določiti v svoji oporoki, da naj se njegovo truplo sežge — brez te določbe se pa seveda sežiganje ne bo izvršilo. Saj je uvedeno sežiganje mrličev tudi v drugih krščanskih državah, kakor na pr. v celi Nemčiji, ne da bi se ljudstvo razburjalo vsled tega, in ne da bi se žalila njega čustva. Gola resnica pa je, da duhovščina tega ne mara, in da duhovščina vlada v Avstriji. Vlada naj enostavno izjavi, da visoki episkopat ne dovoli tega, in da se ne upa imeti drugega mnenja, kakor gospodje škofje in nadškofje. Tako bo govorila vsaj resnico. Sicer pa, če parlament vztraja pri predlogu, je ministrstvo za notranje zadeve brez moči.

— **Kdaj se vrnejo naši ujetniki iz Rusije?** Kakor smo na kratko že omenili, je na zadnji seji načelnikov državnoborskih prišlo na razgovor tudi vprašanje glede povratka naših vojni ujetnikov iz Rusije. Ker je to vprašanje za marsikatero slovensko rodbino velikega pomena, podajamo v naslednjem tozadevno pojasnilo domobranskega ministra pl. Czappa, ki je med drugim dejal: Glede povratka naših ujetnikov iz Rusije si ne delajmo prevelikega upanja! Poslal sem svoje zastopnike v Petrograd, da bi se pogajali o zamenjavi ujetnikov. Pogajanja so ostala brezuspešna in naši zastopniki so morali biti previdni, da so sploh odnesli iz Rusije zdravo kožo. Število ujetih naših vojakov v Rusiji je dvakrat tako veliko kakor število Rusov pri nas. Na enega ruskega ujetnika prideta dva naša. Izmenjava pa se bržkone ne bo izvršila pred mesecem avgustom. Seveda je mogoče, da se zgodi vmes še kaj, kar bi izmenjavo pospešilo. Kar se pa tiče naših ujetnikov v Sibiriji — in teh je veliko število — ni upati, da se vrnejo v tekočem letu. Težkoče so raznovrstne in ogromne tako glede prometnih sredstev kakor glede oskrbe in nadzorstva.

— **Društvo tiskarjev na Kranjskem** je izdalo v svojem delovanju v letu 1917. poročilo, iz katerega posnamemo naslednje: Društvo je imelo koncem 1917. leta 80 članov. Računski zaključek izkazuje 9995 K 09 vin., prejemkov in 10.249 K 59 vin. izdatkov, tedaj 254 K 50 vin. primanjkljaja. Društveno imetje je znašalo ob koncu poročilnega leta 30.187 K 53 vin., ne glede na vrednost knjižnice in ostalih premičnin v skupnem znesku 3850 K. Imetje krajevne blagajnice je narastlo s prebitkom 227 K 92 vin. na 5181 K 35 vin. — Članom in vajencem je na razpolago lepa knjižnica zabavne, znanstvene in strokovne vsebine. — Svoj redni občni zbor ima v nedeljo, dne 24. marca, ob devetih popoldne, v društveni sobi z običajnim dnevnim redom.

— **Dopusti vojakom iz dežela, ki so bile svoječasno zasledene po sovražniku ali poškodovane po vojni.** Kakor je znano, je vojno ministrstvo zaukazalo, da se mora podeliti večtedenski dopust vsem vojakom, ki so iz gori označenih krajev. Izvedeli smo, da marsikateri vojak še danes ni dobil tega dopusta. Pozivljamo vse takšne, da se zglasijo pri podpisanim odboru in da pri tem naznanijo krdelo, kjer sedaj služijo. — Osrednji odbor za vrnitev beguncev in obnovitev Goriške, Dunaj l. Bankgasse 2.

— **Novi šentpeterski most v Ljubljani** so domalega pravkar dogradili. Konstruktura obstoja kot ravna nosilna konstruktura iz treh nosilcev. Morala se je na ta

način izvršiti vsled naugodnih terenskih razmer. Forma oboka se je izvršila le iz arhitektonskih ozirov na celotno harmonijo bodočega ljubljanskega obrežja. Stranska dva nosilca se vagata na glavnih opornikih in nosita s svojim v strugo molečim delom srednji nosilec. V oboku je videti dve lomljeni špranji: ležišče srednjega nosilca. Sredi novega mostu bo tekla tudi cestna železnica. V kratkem bodo zanjo položili tirišče. Novi šentpeterski most ima to posebnost, da obstoji iz treh poleg sebe ležečih ločenih mostičev. Tudi precej strm je, tako da ostane po zavezitvi Ljubljance še dovolj višine za bodoči promet z ladjami.

— **Iz Črne na Koroškem.** (Tatvine brez konca in kraja.) Od 8. na 9. marca so pri Rušu ukradli štiri hlebe kruha, okrog 20 kg masti, vrečo moke, 40 metrov manufakturnega blaga, čevlje in 800 K gotovine. — V noči od 10. na 11. t. m. je bilo vlomljeno pri Lisjaku. Tatove so prepadli in so pobegnili. — Ravno tisto noč so poizkusili vlomiti pri najemnici Pušnikovi na Pristavi, da bi odnesli slanino. Toda vlomilci niso imeli sreče.

— **Koruzni kruh.** V Gradcu je pregledovala posebna komisija, kako se izdeluje in peče kruh, v katerem je 90% koruzne moke in 10% čiste moke, in kruh druge vrste z 80% koruze in 20% čiste moke. Tako zunanja oblika kakor tudi notranja vsebina je komisiji ugajala. — Pri nas se pa govori, da imamo kruh, v katerem je 20% žaganja, 30% posušenih koruznih storžev in 50% koruznega zdroba. Oblika hlebov je kar najbolj neokusna, še manj pa priporočljiva. Pri zadnjem izdajanju kart se je opazalo, da občinstvo daje prednost kruhu iz vojnih prodajal.

— **Velika tatvina cigaret.** Na glavnem kolodvoru v Gradcu je bilo te dni ukradenih cigaret za 134.400 kron. Policija je nekoliko krivcev aretovala, med njimi dva dezerterja, pri katerih se je še našlo 60.000 cigaret.

— **Dijaški štrajk v Splitu,** ki smo nedavno o njem poročali, je končan.

— **Sladoleđa letos ne bo.** Načelstvom sladničarskih zadrug se je uradno naznanilo, da letos ne bodo prejele sladkorja za izdelovanje sladoleđa, ker je to vsled pomanjkanja sladkorja nemogoče.

— **Na Ogrskem imajo najvišje žitne cene.** Vsled vojne blokade so postale dežele centralnih držav glede žitnih cen neodvisne od svetovnih tržišč ter so navezane le na lastno preskrbo. Dežele ententnih držav so v zvezi s svetovnim žitnim trgov in pridejo za nje v poštev predvsem Zedinjene države in Kanada. Pregled žitnih cen pa nam vendarle kaže, da imamo pri nas, izuzemši Nemčijo, višje žitne cene, kakor na Angleškem in Francoskem. Po najvišjih cenah za žetev 1917. je veljal meterski stot pšenice na Ogrskem 50 kron, v Avstriji 42 kron, v Nemčiji 33 K 63 vin. do 35 K 40 vin., dočim je veljal na Francoskem v tistem času 31 K 35 vin. Na Angleškem je veljal meterski stot domače pšenice 43 K 88 vin., in inozemske pšenice 41 K 98 vin. oz. 41 K 15 vin. Podobna razmerja cen se kažejo tudi za ržin oves. Tako je stal meterski stot rži na Francoskem 28 K 50 vin., na Nemškem 31 K 27 vin. do 33 kron, na Ogrskem 48 kron in v Avstriji 42 kron. K temu je treba pripomniti, da so odvisne cene ameriškega žita, s katerimi so v zvezi cene po drugih deželah v zvezi s svetovnim trgov, od krepke in hude špekulacije, in da so zato dosegle nenavadno višino. Iz tega sledi, kako znajo odirati Ogrji s svojimi žitnimi cenami.

Izpred ljubljanske pritožbene komisije.

Delavstvo proti tovarni Maks Samassa v Ljubljani.

V ponedeljek dne 11. t. m. se je vršila pred tukajšnjo pritožbeno komisijo obravnava o tožbi delavstva proti tovarni strojev Maks Samassa v Ljubljani. Tožbo je zastopal sodr. Kopač, firmo pa je zastopal lastnik sam. Gospod Samassa se je obnašal pri obravnavi precej netaktno in je skušal zahteve delavcev oslabiti z najrazličnejimi očitki, ki nikakor niso ugodno vplivali na poslušalca. Sodišče je izdalo naslednjo

razsodbo

o pritožbi delavstva tovarne za stroje Maks Samassa v Ljubljani proti delodajalcu.

1. Glede na zahtevo temeljne plače: »Temeljna plača se zajamči. Najnižji zaslužek v 54 urah oziroma v normalnem delovnem tednu se naj določi tako-le: a) za strugarje, livce, klučavničarje, mizarje in druge profesionaliste, to so izučeni delavci, ki so redno dovršili učno dobo v stroki, v kateri so zaposleni, in tudi taki iz kovinarske industrije, če delajo sedaj kot kvalificirani pomožni delavci, končno kvalificirani strojni delavci z učenim izpričevalom ali taki, ki so najmanj dve leti zaposleni v enakem poklicu 70 kron na teden. b) za kvalificirane strojne delavce nad 17 let, če so bili manj

kot dve leti zaposleni kot taki, za teden 65 kron. c) za učečue pomožne delavce (dninarje) 55 kron na teden
se razsodi: Zahtevi se ne ugodí. Utemeljitev: Ker nasprotuje določbam § 1 ces. naredbi z dne 18/3. 1917, drž. zak. št. 122.

II. Zahteva: »Akordna cena se določi pred pričetkom akordnega dela z dotično delovno osebo. Vsak delavec je opravičen, vpogledati zanj v poštev prihajajoče cene. Na zahtevo delavcev morajo se jim že obstoječe stare akordne cene naznaniti. Akordnim delavcem se mora pred pričetkom dela vročiti akordni listek, ali pa vpisati cena v njegovi mezdni knjigi. Pred vročitvijo listka oziroma vpisa v omenjeno mezdno knjigo, delavec dolžan pričeti delo. Če po doganem dogovoru in po definitivni določitvi akordne cene delavec po lastni pridnosti in pridobljeni spretnosti doseže, da zasluži več, tedaj ta okoliščina ne sme služiti kot vzrok, ako ostané delovna metoda enaka, za znižanje akordnih cen. Akordne cene se zopet regulirajo, če so utemeljene z novimi tehniškimi uredbami ali izboljšavami, oziroma, če je utemeljena sprememba akordne cene s spremembo produkcije na debelo. Nove cene se dogovore pred pričetkom dela z dotično delovno osebo. Na plačilnem kuvertu je natančno napisati plače, akord, predujem, število delovnih ur.«

se razsodi: Akordna cena se mora dogovoriti pri vseh novih doslej še ne izvršenih delih med tovarniškimi vodstvom in enim strokovnim zaupnikom delavstva, ki je za posamezne obrate izvoljen sporazumno s tovarniškimi vodstvom in delavstvom, pred pričetkom akordnega dela ter dotičnemu delavcu pričetkom dela naznaniti na akordnem listku oziroma z vpisom v plačilno knjigo. Tem strokovnim zaupnikom, se mora dovoliti, da vpogledajo v akordne cene podobnih izdelkov, n. pr. če je treba napraviti ventilator iz litega železa. Strokovni zaupnik ima v tem primeru pravico vpogledati akordne cene, ozir. v delovni čas, ki se porabi za podobne ventile z izjemnimi dimenzijami. — Če se preide od kosovnega k serijskemu ali množinskemu izdelovanju ali od serijskega k izdelovanju po meri, onako, če se preide po tehniških novih uredbah ali izboljšavah k cenejšim izdelovalnim metodam, se mora med tovarniškimi vodstvom in strokovnim zaupnikom določiti akordna cena iznova. Na plačilnih kuvertih je napisati plače, akord, predujem in delovne ure in če bi to iz tehniških vzrokov zaenkrat ne bilo izvedljivo, se mora delavcu izročiti na vpogled plačilna knjiga pol ure pred izplačevanjem. Največ po štirih tednih se pa mora potrebno ukreniti, da se na plačilnih kuvertih napravijo prej imenovani zapiski. Utemeljitev: Zdi se prav in potrebno, da je delavec pred pričetkom dela poučen o svojem zaslužku. Z določitvijo strokovnih zaupnikov se odpravljá enostransko odmerjanje plačila.

III. Zahteva vojne doklade: za vse delavce nad 17. leti:

K	K	K	K
do 50—	20—	do 76—	13-50
51—	19-75	77—	13-25
52—	19-50	78—	13—
53—	19-25	79—	12-75
54—	19—	80—	12-50
55—	18-75	81—	12-25
56—	18-50	82—	12—
57—	18-25	83—	11-75
58—	18—	84—	11-50
59—	17-75	85—	11-25
60—	17-50	86—	11—
61—	17-25	87—	10-75
62—	17—	88—	10-50
63—	16-75	89—	10-25
64—	16-50	90—	10—
65—	16-25	91—	9-75
66—	16—	92—	9-50
67—	15-75	93—	9-25
68—	15-50	94—	9—
69—	15-25	95—	8-75
70—	15—	96—	8-50
71—	14-75	97—	8-25
72—	14-50	98—	8—
73—	14-25	99—	7-75
74—	14—	100—	7-50
75—	13-75		

se razsodi: Vojna draginjska doklada za vse delavce, če so samci ali oženjeni, se določi za zaslužke

K	K na teden	K	K na teden
pod 30	18—	66—70	10—
31—35	17—	71—75	9—
36—40	16—	76—80	8—
41—45	15—	81—85	7—
46—50	14—	86—90	6—
51—55	13—	91—95	5—
56—60	12—	96—100	4—
61—65	11—	nad 100	—

Utemeljitev: Vojna draginjska doklada je utemeljena zaradi velikih draginskih razmer pri vseh potrebščinah.

IV. Na zahtevo: »Zaradi podhrane delovnega osebja naj se skrajšajo delovne ure od 60 na 54 ur na teden.«

se razsodi: »Normalne delovne ure se znižajo na 64 v tednu.« Utemeljitev: Ker je bil ta delovni čas uveden v vseh podobnih obratih.

V. Na zahtevo: »Ob nedeljah in praznikih se dela pol dneva in plača kot cel delovnik. Ure čez čas do

9. zvečer naj se plačujejo s 50 odstotno in po 9. uri s 100 odstotno doklado.«

se razsodi: »V zmislu dogovora med delodajalcem in delavci se dela ob nedeljah in praznikih le 8 ur, vendar se plačuje to delo kot deseturno delo in z nadaljno 50 odstotno doklado, tako da torej delavec v nedeljo ali v praznik zasluži na uro povprečno 75 odstotkov več kakor navaden delovnik v tednu. Čezure po končanju normalnega dela do 10. zvečer in od 4. zjutraj do pričetka normalnega delovnega časa zjutraj se naplačujejo s 50 odstotno doklado, čezure od 10. zvečer do 4. zjutraj s 100 odstotki doklade.«

VI. Zahteva: »Za vsakega otroka do 14. leta starosti se ima dovoliti vojna doklada po 2 kroni na teden, če je zakonski ali nezakonski.«

se razsodi: »Zahtevi se ugodí in razentega se z ozirom na to, ker je bila vojna draginjska doklada določena enakomerno za vse delavce, tudi še prizna rodbinska doklada za ženo v znesku po 3 kroni na teden.« Utemeljitev: Ker so te doklade bile že v isti višini uvedene v vseh drugih obratih.

VII. Na zahtevo: »Predstojajoče določbe so dogovorjene izključno kot vojni dogovor in imajo veljavo do 2 mesecev po sklepu miru.«

se razsodi: »Te vojnodraginjske in rodbinske doklade stopijo s prvim prihodnjim zaračunjevalnim dnevom v veljavo, to je 15. marca t. l. in veljajo do sklepa miru.« Utemeljitev: Veljavnost se more določiti le do sklepa miru, ker preko tega časa ni kompetentna pritožb. komisija.

VIII. Ob sklepu obravnave ustni zahtevi delavstva. I. Zaprošamo v zmislu § 1145 b obč. drž. zak., da se vsem tistim delavcem, ki so bili leta 1917/18 po 7 dni ali dalje časa bolni, izplača predpisana odškodnina. 2. Da se ta odškodnina izplača tudi onim delavcem, ki so bili poslani v aktivno vojaško službo.«

se ugodí. Utemeljitev: Ker je to utemeljeno v besedilu zgoraj navedenega paragrafa.

V Ljubljani, 11. marca 1918.

Vojna.

Dunaj, 16. marca. (Kor. ur.) Uradno se razglašá: Nobenih posebnih dogodkov. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 16. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Armadna skupina kraljeviča Ruprechta. Zvečer in ponoči je bila angleška artiljerija med Arrasom in St. Quentinom zelo delavna. Vsled sovražnega ognja in metanja bomb na mesta in vasi za fronto so nastale večje izgube v Halluinu in Meninu. Ostale armadne skupine. Vzhodno Reimsa, na obeh straneh Moze kakor tudi na lorenski fronti pri Mülsachu in Blamontu naraščajoč topovski ogenj, ki je na obeh straneh Ornesa bil tudi ponoči zelo živahen. — Ludendorff.

Dunaj, 17. marca. (Kor. ur.) Uradno se razglašá: Nič novega. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 17. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Armadna skupina kraljeviča Ruprecht. Na Flanderskem od poldne dalje močan artiljerijski ogenj. Armadna skupina nemški cesarjevič in pl. Gallwitz. Ob Ailetta in pri Tahure, kjer smo izvršili uspešno podjetje, naraščajoče bojno delovanje. Po deseturni artiljerijski pripravi so francoski oddelki pri Avocourtu izvršili na široki fronti močan sunek. Deloma jih je ustavil naš ogenj, deloma jih je vrgla naša infant. v protisunku nazaj. Na vzhodnem bregu Moze ljut artiljerijski boj, ki je trajal tudi ponoči. Naši izvidni oddelki so na nekaterih delih fronte živahno delovali. Hesenske napadalne čete so vdrle pri Samogneuxu, badenske kompanije pri Beaumontu, saške pri Beconvauxu globoko v sovražne pozicije ter so dovedle nad 200 ujetnikov, med njimi nek bataljonski štab. Armadna skupina vojvode Albrechta. V gozdu Parroy kakor tudi v pokrajini Blamont in Badonviller živahno delovanje sovražnika. V zračnem boju je bilo večeraj sestreljenih 16 sovražnih letal in 2 privezna balona. Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Zadnje vesti.

Cesar Viljem vojvoda kurski.

Berlin, 16. marca. Odposlanstvo kurskega deželnega zbora je prispelo v Berlin, da ponudi cesarju Viljemu vojvodski klobuk Kurske. Danes je državni kancler sprejel odposlanstvo ter izjavil, da je cesar z veseljem vzel v znanje prošnjo vojvodine Kurske. Odločitev bo padla s sodelovanjem poklicanih faktorjev in se bo sporočila deželnemu zboru. S posebnim veseljem je cesar pozdravil izraženo željo po tesni zvezi vojvodine kurske z nemško državo. Nič ni na potu izpol-

nitvi te želje. Cesar je pooblastil kanclerja, da v imenu nemške države prizna zopet oživljeno Kursko kot svobodno in neodvisno vojvodino ter li zagotovi varstvo in pomoč nemške države.

Dogodki v Rusiji.

Petrograd, 16. marca. (Agentura.) Uradni list poroča: Izpraznenje Petrograda je končano in od današnjega dneva ne bo mogel nikdo več zapustiti mesta. Promet vseh osebnih vlakov, tudi lokalnih, je od današnjega dne naprej ustavljen. Soviet ljudskih komisariev občine Petrograd (to je odslej oficijelno ime Petrograda in njegovega okraja) je dovolil, da smejo takozvani buržoazijski listi, ki so bili početkom nemške invazije ustavljeni, zopet izhajati.

Petrograd, 16. marca. Boljševiški poslanci na moskovskem kongresu so danes s 433 glasovi proti 30 glasovom sklenili ratifikacijo mirovne pogodbe s centralnimi državami. Ko je padla odločitev, so zastopniki vseh delavskih organizacij izstopili iz stranke.

Mirovna pogajanja z Romunijo.

Bukarest, 17. marca. Romunski prvi delegat mirovne konference, Argentojanu, se je v četrtek, kakor je bilo določeno, vrnil iz Jaša v Bukarest. Naznanil je delegatom centralnih držav, da je kabinet Averescu odstopil iz notranjepolitičnih razlogov, ki niso v zvezi z mirovnim vprašanjem. Novo ministrstvo še ni sestavljeno. Ker je pooblastilo dosedanjih delegatov vsled tega razvoja ugasnilo, se je glavna razprava začasno odgodela. Posvetovanja v komisijah posameznih odsekov mirovne konference se nadaljujejo.

Budapešta, 17. marca. Iz Sofije se brzojavno poroča: Na romunskega ministrskega predsednika Averescu se je izvršil atentat z revolverjem, ki pa ni uspel. Averescu je vsled tega podal demisijo. Z gotovostjo se pričakuje, da postane Marghiloman njegov naslednik.

Carizem zopet na obzorju?

Stockholm, 16. marca. Glasom poročil iz Rusije se v tukajšnjih političnih krogih sodi, da se utegne v Rusiji kmalu zopet uveljaviti carska oblast. Prestol zasede najbrže carevič pod varštvom velikega kneza Mihajla Aleksandroviča. Del sedanje ruske vlade je baje naklonjen temu načrtu.

Ministrska kriza v Romuniji.

Bukarest, 17. marca. Romunski kralj je pozval Marghilomana v Jaš ter mu naročil, naj sestavi nov kabinet. Marghiloman si je izprosil odlog ter se je vrnil v Bukarešt, da stopi v stik z zastopniki centralnih držav. Danes zvečer odpotuje Marghiloman v Jaš, da poroča kralju.

Spor med Holandsko in entento.

Haag, 17. marca. Korespondenčni urad je izvedel, da bo minister vnanjih zadev najbrže v torek v poslanski zbornici podal izjavo o stališču holandske vlade glede zahtevane prepustitve holandskih ladij za svrhe entente. »Telegraph« poroča, da se bo prihodnje dni vršila v Londonu konferenca aliiranih vlad, ki bo sklepala v zadevi ultimata Holandski.

Sporazum med Holandsko in entento?

London, 17. marca. Reuterjev urad poroča, da je Holandska pripravljena sprejeti pogoje entente, a s pridržkom, da holandske ladje ne vozijo v zaporni zoni. Aliirane vlade bi takih pogojev ne mogle sprejeti.

Holandska in Anglija.

Amsterdam, 17. marca. Holandska brzojavna agentura poroča, da holandske ladje ne smejo več voziti v angleška pristanišča.

Izreden ministrski svet v Haagu.

Amsterdam, 17. marca. Ministrski svet se je sestel danes na izredno sejo, da se posvetuje o pogajanjih z aliiranci.

Angleške čete za italijansko fronto.

Bern, 17. marca. Francoska meja je bila v zadnjih tednih delj časa zaprta. Vzrok zaprtiji so bili transporti angleških čet na italijansko fronto.

Intervencija v Sibiriji.

Tokio, 17. marca. Japonski ministrski predsednik je izjavil, da so notranji boji na Kitajskem za Japonsko velikega pomena. Ministrski predsednik je nadalje izjavil, da so vesti o sodelovanju ententinih čet v Sibiriji popolnoma neosnovane.

Ultimatum Holandski.

Berlin, 16. marca. V vnanjem uradu se je vršila danes konferenca, katere so se razum vodilnih osebnosti vnanje politike udeležili tudi zastopniki vojaške in pomorske oblasti. Konferenca se je pečala z zahtevo entente glede holandskega ladijevja. V prvi vrsti je šlo za vprašanje, kaj mora Nemčija ukreniti v slučaju, če

bi Holandska sprejela pogoje entente. Po poročilih, ki so došla vnanjemu uradu, Holandska najbrže zahteva ne bo ugodila. Z druge strani je baje Nemčija v Haagu podala zagotovilo, da so vse moči plovbe na Renu Holandski v najširšem obsegu na razpolago, da se zamore zadostno preskrbeti s premogom in rudo.

Shodi.

Jesenice. V nedeljo, dne 24. t. m. ob 10. dopoldne pri Jelenu, se bo vršil javen shod z dnevnim redom: Politični položaj in delavstvo. Poroča sodr. Petejan.

Tržič. V ponedeljek, dne 25. t. m. ob 3. dopoldne, se bo vršil javen shod z dnevnim redom: Politični položaj in delavstvo. Poroča sodr. Petejan.

Umetnost in književnost.

»Ženski Svijet.« Prejeli smo 3. številko hrvaškega »Ženskega Svijeta«, mesečnika za kulturne, socialne in politične interese, ki ga izdaja Zofka Kveder-Demetrovič. Vsebina mu je: Zofka Kveder, Stogodišnjica Petra Preradoviča. Ksaver Meško: Čas. J. R.: Iz dnevnika jedne učiteljice. Olga Kernic-Peješ: O zoro, sini! Zofka Ksaver Meško: Čas. — J. R.: Iz dnevnika jedne učiteljice. — Olga Kernic-Peješ: O zoro, sini! — Zofka Kveder: Dr. Janez Krek kao čovjek. — Božo Lovrič: Slijepci; Srca. — Dr. M. Stojković: Politička predavanja u Zadru za žene. — Fran Govekar: Naše ženstvo. — Anton Puc: Slovo. — Zofka Kveder: Pedesetgodisnjica Slovenke Franje Tavčarjeve. — Mihovil T. Tomašić: Vojnik i žena. — J. R. Gazdova: Pjesme jedne dadije. — Dobrila Spasojevič: Srpkinja. — Sestra: Slovačka žena. — Marin Bego: Narodna naricalica. — Zorka Guinio-Carić: Na žalju. — Ida Runjanin: O Srijemici. — J. R. Gazdova: Tri jabuke. — Ksaver Meško: Iz »zapiskov«. — Socijalna pitanja: Moralna skrb za žene i djevojke; Zaposlivanje žena kod vojske. — Prosvjeta: Ženski tečaj u Splitu; Viši ženski kursevi u Pragu; Jedan praktični uspjeh »Ženskog Svijeta«. — Razne vijesti: Naša pisma; Novinska priznanja »Ženskom Svijetu«. — Lisnica uredništva i poslovna korespondencija. — Letnina za »Ženski Svijet« znaša K 20; posamezne številke K 2. Naročila sprejema urednica v Zagrebu, Pantovčak 1-b.

Zofka Kveder: Hanka. Pravkar je izšel kot 50. do 52. zvezek Moderne knjižnice (hrvaške) ta »vojni« roman poznane slovensko-hrvaške pisateljice Zofke Kvedrove. V romanu se opisuje tragična usoda poljskega naroda, ki živi raztresen in porazdeljen po državnih mejah, in se njega sinovi bore v nasprotnih vrstah. Roman je krvava slika nesreče, ki je zadela narod, ki kljub vsem velikim neprilikom hrepeni po ujedinjenju. Roman je pisan v obliki pisma prijatelju onkraj strelskih zakopov ter je poleg svoje nacionalne vsebine pretežno z lepimi doživljaji glavne junakinje, iz katerih odsevajo muke in boli, ki jih donša življenje na fronti. V njem se menjava tiho življenje blage junakinje in neusmiljeni naturalizem kot v spisih Zole. Nikakor pa ni ta roman običajni »vojni« roman, marveč je delo, ki bo zanimalo zaradi svoje tendence in psihološkega opisa javnosti. Cena knjigi (broširani) je K 5.40, vezani K 6.40. Dobiva se po vseh knjigarnah in pri upravi Moderne knjižnice v Zagrebu, Nikoličeva ulica 8.

Aprovizacija.

Pšenični zdrob za otroke do 3. leta se bode oddajal v vojni prodajalni, Gosposka ulica po sledečem redu. Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami št. 1 do 300 dne 20. marca, št. 300 do 600 dne 21. marca, št. 600 do 900 dne 22. marca, št. 900 do 1200 dne 23. marca, št. 1200 do 1500 dne 26. marca, št. 1500 do 1800 dne 27. marca, št. 1800 do konca dne 28. marca. — Za vsakega otroka se dobi 1 kg pšeničnega zdroba. — Kilogram stane 1 krono.

Trgovci in pridelovalci suhega sadja kakor tudi aprovizacijske družbe v Ljubljani mestni magistrat nujno pozivlja, da mu takoj naznanijo svoje zaloge suhega sadja. Zglasiti se je v to svrhu najkasneje **tekotom 3 dni** v mestnem aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti št. 13. Kdor ne bode takoj naznanil svoje zaloge suhega sadja, bo najstrožje kaznovan.

S seje mestnega aprovizacijskega odseka, dne 15. marca 1918. Prihodnji krušni teden se razdeli na izkaznice za moko po $\frac{1}{4}$ kg bele pšenične moke in $\frac{1}{4}$ kg drugih mlevskih izdelkov. Krušne komisije so dobile nalogo, da vprašajo prebivalstvo po mnenju, ali hočejo prejemati kruh ali moko. Od večih strani je čula mestna aprovizacija želje, da bi bilo zelo na mestu, če bi dobilo prebivalstvo moko, ker je kruh, ki se ga sedaj oddaja na izkaznice zelo slab in za bolne ljudi neužit. Podatki o izjavah prebivalstva po krušnih komisijah do sedaj še niso znani. Aprovizacijski odsek odloži zato

razrešitev tega vprašanja do prihodnje seje, ko bo znano mnenje prebivalstva. Mestna aprovizacija ima v zalogi večje množino **jajc**. Razdeljevati jih bo pričelo prihodnji teden po okrajih in na izkaznice — po 2 kosa na osebo. 1 jajce stane 70 vin. Prvi pride na vrsto V. okraj. Razdelilni načrt se pravočasno objavi. Posebno zadnji čas se množe pritožbe, da pečejo peki vse prelahek kruh. Izgovor, da se kruh osuši je navadno prazen. Čisto izključeno je, da bi se hlebček posušil od 70 dkg na 60 in celo 58 dkg in to tekom par ur. Pri mnogih pekih tudi sveži kruh, takoj ko se vzame iz peči, ne tehta predpisanih 70 dkg. Mestna aprovizacija je že ponovno opozarjala peke, da naj pečejo s predpisano težo kruh in so se mnogokrat njeni opomini prezrli. Aprovizacijski odsek sklone, da bo odslej najstrožje kaznovati one peke, katere bi se zasačilo, da so peki hlebce pod 70 dkg.

Doječe in noseče matere, ki imajo zelene izkaznice črke A ali B ali kako drugo izkaznico ubožne akcije dobe premog zastoj. Nakazila za ta premog se dobe v mestnem knjigovodstvu v sredo, četrtek ali petek od 10. do 12. ure dopoldne. Prinesti pa morajo s seboj 1. izkaznico ubožne akcije in 2. izkaznico za doječe in noseče matere. Premog dobe tistega dne, ki bo označen na nakazilu za premog.

Premog na zelene izkaznice črke A in B ubožne akcije se bode oddajal iz mestnega skladišča pri Narodnem domu. Nakazila za premog se izdajajo na mestnem magistratu, srednja hiša pritličje in sicer: Za stranke z zelenimi izkaznicami črke A dne 20. marca od 8. do pol 1. ure popoldne in za stranke z zelenimi izkaznicami črke B po naslednjem redu: št. 1 do 250 dne 21., št. 250 do 500 dne 22., št. 500 do 750 dne 23., št. 750 do 1000 dne 26., št. 1000 do 1250 dne 27., št. 1250 do 1500 dne 28., št. 1500 do 1750 dne 29., št. 1750 do 2000 dne 30. marca, št. 2000 do 2250 dne 2., št. 2250 do 2500 dne 3., št. 2500 do konca dne 4. aprila vsakokrat od 10. do pol 1. ure. Vsaka stranka dobi 100 kg premoga, ki stane za zelene izkaznice črke A 2 kroni in za izkaznice črke B 3 krono. Vsaka stranka mora prinesti s seboj zeleno izkaznico črke A ali B in pa rumeno izkaznico za premog.

Suhe prašičje glave na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami, zaznamovanimi s črko A prejmejo suhe prašičje glave v sredo, dne 20. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa od pol 2. do pol 3. Vsaka oseba dobi pol kg. — Kilogram stane 2 kroni.

Brez rodbinskih izkaznic ni mesa. Stranke dobe meso le na rodbinske izkaznice, ki jih morajo imeti s seboj izkaznic za ubožno akcijo. Treba je, da mesarji povsod, torej tudi na trgu in na stojnicah strižejo krušne izkaznice. Kdor se ne bo po tem ukazu ravnal, bo strogo kaznovan.

Čevlji z lesenimi podplati za posle, se oddajajo na Poljanski cesti št. 13. I. nadstr., v sredo in četrtek popoldne od 2. do 4.

Razno.

* **O dobičkih mlínov** pričata naslednji dve poročili: Mlin Giseda z osnovno glavnico 4 milijonov kron je napravil v zadnjem poslovnem letu 1.720.000 K dobička. Po odpisu 640.000 K ostane čistega dobička 532.785 K ali 13 $\frac{1}{2}$ %. Mlin Hungaria s kapitalom 3.250.000 K je napravil 3.000.000 K dobička in po odpisu 1.449.000 K ostane še 1.567.636 K ali 48% čistega dobička. In pri teh dobičkih še vpijejo lastniki in akcijonarji mlínov, da jim premalo plačajo in pomagajo s tem zviševati cene mlevskih produktov.

* **Pomanjkanje užigalic na Nemškem.** V zadnjem času po berlinskih prodajalnah ne dobiš nobenih užigalic, ali pa, če se dobe, jih prejmejo le stari odjemalci. Kot vzrok pomanjkanja navajajo, da tovarna za izdelovanje užigalic ne dobivajo zadostno množino premoga.

* **Nad 200.000 mark pristeparli.** Berlinska policija je prišla na sled velikanski slepariji pri voznih listkih. Zaprla je celo vrsto oseb, med njimi nekega trgovca Tengerja, ki ni nosil samo zlatih zapestnic na rokah, temveč celo zlato verižico na nogi.

* **Pomanjkanje tobaka na Angleškem.** Kadilci na Angleškem bodo, ako bo vojna trajala naprej, brez smodk, cigaret in brez tobaka za pipo. Tobaka je sicer še za dva meseca, pa tega hočejo prihraniti za vojake in za delavce v vojnih obratovališčih.

* **Zrakoplovstvo na Norveškem.** Na Norveškem nameravajo ustanoviti veliko zrakoplovno družbo, h kateri je povabljenih že mnogo vplivnih trgovcev in tudi mnogo tehnikov. Ravno za Norveško bi bilo organizirano zrakoplovstvo velikega pomena, kajti različni deli države so vsled velike nje razteznosti in vsled velikanskih naravnih zaprek v zelo slabi zvezi. Vodja zrakoplovne tovarne norveške mornarice, kapitan Dehli, je že izdelal tozadeven načrt, ki nam kaže velik pomen tega podjetja. Uvedli bi več prometnih linij. Po njegovih načrtih bi trajala pri pazljivem računanju pot Kristianija-Kodanj 4 in pol ure, med tem ko je tra-

jala pri redni vožnji pred vojno 15 ur. Iz Kristianije bi dospeli v Stavanger v 4 in pol urah, od Stavangerja v Bergen v 1 in pol uri, od Bergena do Drontheima pa v 4 urah; to so razdalje, ki zahtevajo še sedaj večdnevno vožnjo po morju. V 4 urah (sedaj v 20) bi prileteli iz Kristianije v Drontheim in v 2 tri četrti urah (sedaj v 15 po železnici) pa iz Kristianije v Bergen! Najvažnejše bi pa bilo, ko bi se sedaj popolnoma odtujene severne dežele lahko po zračni poti uporabljale. Kajti mesto sedanjega večdnevnega potovanja iz Drontheima v Kirkenes (na najskaejni sever), bi lahko dospeli tja v 11 urah, in pri dobro razvitem zrakoplovstvu bi lahko jutraj ob 7. odpotovali iz Kristianije ter bi že ob 12. ponoči dospeli v Kirkenes. To pot premagamo sedaj le po osem- do devetdnevni vožnji.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

Za tra no delo iščemo
kamnolomce in brusarje.
Gersheimova tov. marmorja,
Gummern (Koroško).

Učiteljska tiskarna
Ljubljana Frančiškanska ul. 6,
registрована zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za
.. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

Najbolj zanimiv in najboljši slov. ilustrirani tednik so:

TEDENSKE SLIKE

ki priobčujejo vsak teden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

„TEDENSKE SLIKE“ so nepolitičen in nestranski ilustrirani tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

„TEDENSKE SLIKE“ bi naj imela naročene vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, vsako društvo itd. Zahtevajte „TEDENSKE SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov.

„TEDENSKE SLIKE“ stanejo četrt leta K 3:80 pol leta K 7:50 in celo leto 15.— K. Naročite si „TEDENSKE SLIKE“ takoj!

Pošljite nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko „TEDENSKE SLIKE“ zastonj in poštine prosto na ogled.

Upravništvo lista „TEDENSKE SLIKE“

Ljubljana, Frančiškanska ulica 10/1.